

POSTANOWIENIE

Dnia 6 listopada 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Dończyk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marta Romańska

SSN Monika Koba

w sprawie z powództwa E. S.

przeciwko G. J.

o ochronę dóbr osobistych i zadośćuczynienie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 6 listopada 2020 r.,

zażalenia powoda na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 1 czerwca 2020 r., sygn. akt I ACa (...),

1) odrzuca zażalenie,

2) odmawia przyznania adw. K. S. kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu powodowi w postępowaniu zażaleniowym przed Sądem Najwyższym.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 1 czerwca 2020 r. Sąd Apelacyjny w (...): oddalił wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 25 stycznia 2018 r., sygn. akt I ACa (...) (pkt 1); odrzucił wniosek o sporządzenie uzasadnienia i

doręczenie uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 25 stycznia 2018 r., sygn. akt I ACa (...) (pkt 2) oraz przyznał adwokat K. S. ze środków Skarbu Państwa - Sąd Apelacyjny w (...) kwotę 2700 zł powiększoną o należny podatek od towarów i usług tytułem pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu przed Sądem Najwyższym.

W uzasadnieniu postanowienia Sąd Apelacyjny wskazał, że powód E. S. pismem z dnia 14 marca 2019 r. wystąpił z wnioskiem o doręczenie mu wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 25 stycznia 2018 r. (I ACa (...)) wraz z jego uzasadnieniem. Powód sformułował przy tym żądanie „przywrócenia terminu do wniesienia kasacji” wobec czego - w ślad za interpretacją Sądu Najwyższego - uznać należało, że wystąpił od jednocześnie o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyżej wymienionego wyroku. Wniosek o doręczenie wyroku sądu drugiej instancji został złożony z uchybieniem terminu przewidzianego w art. 387 § 3 k.p.c., który upłynął z dniem 1 lutego 2018 r. (art. 112 k.c.). Sąd Apelacyjny uznał również, że w okolicznościach faktycznych sprawy nie było podstaw do uwzględnienia wniosku o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku. Z utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika, że nie jest skuteczny wniosek o przywrócenie terminu z powołaniem się na okoliczność, iż stosowne uchybienie jest wynikiem zaniedbań leżących po stronie pełnomocnika. Działania i zaniechania pełnomocnika traktowane są bowiem, tak jakby stosowne działania podjęła lub nie podjęła sama strona. Stąd też dla uwzględnienia wniosku o przywrócenie terminu konieczne było wykazanie przez stronę, że uchybienie terminowi na złożenie wniosku o sporządzenie uzasadnienia nastąpiło z przyczyn niezawinionych przez pełnomocnika. Tej okoliczności nie wykazał powód występując z wnioskiem o przywrócenie terminu. Nadto Sąd Apelacyjny zaznaczył, że wnioskujący powód nie uprawdopodobnił okoliczności, iż o wydaniu orzeczenia, którego wniosek dotyczył, dowiedział się dopiero po ponad roku od jego publikacji. Nie zachodziły zatem podstawy do uwzględnienia wniosku o przywrócenie terminu na wniesienie wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku tegoż Sądu z dnia 25 stycznia 2018 r. W konsekwencji wniosek o przywrócenie terminu do dokonania spóźnionej czynności procesowej podlegał oddaleniu na podstawie art. 168 § 1 k.p.c. *a contrario*, a

spóźniony wniosek strony odrzuceniu na podstawie art. 328 § 1 zd. 2 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. Ponadto Sąd przyznał stosowane wynagrodzenie na rzecz adw. K. S. za udzielenie powodowi pomocy prawnej z urzędu w postępowaniu zażaleniowym przed Sądem Najwyższym.

Postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 1 czerwca 2020 r. zaskarżył powód w części dotyczącej odrzucenia wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 25 stycznia 2018 r. (w zakresie punktu 2), zarzucając mu naruszenie art. 328 § 4 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. poprzez błędne uznanie, że wniosek o sporządzenie uzasadnienia był spóźniony wobec braku podstaw do przywrócenia terminu na jego wniesienie oraz naruszenie art. 168 § 1 k.p.c. poprzez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że wniosek o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku nie był oparty na przesłankach niezawinionych przez stronę procesową. Żalący się wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia, zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego według norm przepisanych oraz przyznanie pełnomocnikowi sporządzającemu przedmiotowe zażalenie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, gdyż nie została ona opłacona w całości, ani w części.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z dniem 7 listopada 2019 r. weszły w życie przepisy zawarte w ustawie z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2019 r., poz. 1469 ze zm. - dalej: „ustawa z dnia 4 lipca 2019 r.”), które znacznie ograniczyły katalog postanowień sądu drugiej instancji kończących postępowanie, od których przysługuje zażalenie do Sądu Najwyższego. Zgodnie z art. 394¹ § 1 k.p.c. zażalenie do Sądu Najwyższego przysługuje na postanowienie sądu drugiej instancji odrzucające skargę kasacyjną oraz na postanowienie sądu drugiej lub pierwszej instancji odrzucające skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, zaś na podstawie art. 394¹ § 1¹ k.p.c. zażalenie do Sądu Najwyższego przysługuje także w razie uchylenia przez sąd drugiej instancji wyroku sądu pierwszej instancji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. W wyżej powołanej ustawie z dnia 4 lipca 2019 r. przewidziano w art. 9 ust. 4, że do rozpoznania środków odwoławczych wniesionych i nierozpoznanych przed dniem wejścia w życie

niniejszej ustawy stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 1 (k.p.c.), w brzmieniu dotychczasowym. Do zażalenia wniesionego przez powoda na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 1 czerwca 2020 r. mają zastosowanie przepisy Kodeksu postępowania cywilnego zmienione ustawą z dnia 4 lipca 2019 r. ponieważ zaskarżone orzeczenie zostało wydane po dniu 7 listopada 2019 r., a w konsekwencji także zażalenie zostało wniesione już po tej dacie. Wcześniej wniesione przez powoda zażalenie na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 13 maja 2019 r. - w tym samym przedmiocie co obecnie zaskarżone orzeczenie - zostało bowiem już rozpoznane przez Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 24 stycznia 2020 r. przy zastosowaniu reguły wynikającej z art. 9 ust. 4 ustawy z dnia 4 lipca 2019 r.

Katalog zażaleń podlegających rozpoznaniu przez Sąd Najwyższy jest zamknięty (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 września 2020 r., I CZ 37/20, nie publ.). W konsekwencji wniesienie do Sądu Najwyższego zażalenia na rozstrzygnięcie sądu drugiej instancji w przedmiocie innym niż określony przez art. 394¹ § 1 i § 1¹ k.p.c. przesądza o jego niedopuszczalności i odrzuceniu na podstawie art. 398⁶ § 3 w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.

W rozpoznawanej sprawie skarżący zażaleniem zaskarżył postanowienie Sądu drugiej instancji w przedmiocie odrzucenia wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku tego sądu. Takie rozstrzygnięcie nie jest zaskarżalne zażaleniem, a tym samym podlega ono odrzuceniu.

Wniesienie do Sądu Najwyższego przez profesjonalnego pełnomocnika procesowego zażalenia niedopuszczalnego ze względu na obowiązujące przepisy prawa nie stanowi przejawu prawidłowo udzielonej stronie pomocy prawnej (por. postanowienia SN: z 20 września 2007 r., II CZ 65/07, OSNC 2008, nr 3, poz. 41; z 21 marca 2018 r., V CZ 71/17, nie publ., z 19 czerwca 2019 r., V CZ 38/19, nie publ., z 28 czerwca 2019 r., II CSK 700/18, nie publ. i z 28 czerwca 2019 r., II CSK 703/18, nie publ.). W związku z tym Sąd Najwyższy odmówił przyznania adw. K. S. kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu powodowi w postępowaniu zażaleniowym przed Sądem Najwyższym. Dodatkowo tylko należy dostrzec, że postanowieniem z dnia 8 lipca 2019 r. Sądu Apelacyjnego w (...) (k. 1603) ustanowiono dla powoda pełnomocnika z urzędu w

postępowaniu zażaleniowym przed Sądem Najwyższym w przedmiocie postanowienia z dnia 13 maja 2019 r., sygn. akt I ACa (...). Wynikające z tego postanowienia umocowanie pełnomocnika z urzędu ustanowionego dla powoda było więc ograniczone tylko do postępowania zażaleniowego związanego z postanowieniem Sądu Apelacyjnego z dnia 13 maja 2019 r. i nie rozciągało się na dalsze postępowanie wywołane uchyceniem tego orzeczenia przez Sąd Najwyższy. Adwokat K. S. mimo wezwania o uzupełnienie braków formalnych zażalenia złożonego na postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 1 czerwca 2020 r. nie przedłożyła pełnomocnictwa udzielonego jej przez powoda.

jw